

РОЗРОБКА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ПРОЕКТІ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДОЛОГІЇ MICROSOFT SOLUTIONS FRAMEWORK

Тищенко І. О., студентка 2 курсу магістратури Навчально-наукового Інституту енергетичної, інформаційної та транспортної інфраструктури

Доценко Н. В., д.т.н., доцент, доцент кафедри Управління проектами в міському господарстві і будівництві

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Аналізуючи роботу більшості організацій, які ефективно функціонують у нестабільному середовищі, можна виділити два основних види діяльності, які існують паралельно: поточна діяльність, процеси якої повторюються, і проекти.

Проекти націлені на отримання окремих результатів, створення унікальних продуктів або послуг. Іншими словами, вони спрямовані на досягнення конкретних цілей. Саме ці цілі є рушійною силою проекту. І всі зусилля з його планування та реалізації приймаються для того, щоб ці цілі були досягнуті [1].

У ХХІ столітті все більше компаній займаються розробкою проектів в сфері інформаційних технологій (ІТ) і автоматизації систем управління (АСУ). Динамічний розвиток сфери ІТ і АСУ багато в чому визначає конкурентоспроможність та успішну бізнес-діяльність сучасних організацій на ринку. Однак, подібні проекти порівняно з традиційними визначеннями проектів відрізняються тим, що їх продукт практично неможливо комплексно описати заздалегідь. Найчастіше замовнику подібного проекту відома лише проблема, яка повинна бути вирішена, а спосіб її вирішення передається в ведення команди проекту [2].

В проектах ІТ і АСУ є невизначеність фінального результату. На відміну від проекту будівництва, де фінальний результат проекту і вимоги до нього стають зрозумілими на етапі проектування, а подальші кроки лише дозволяють реалізувати запланований результат, в проектах ІТ і АСУ вимоги можуть зводитися до приблизного набору необхідних функцій програмного продукту. Інтерфейс програми і підсумковий функціонал може змінюватися по ходу проекту залежно від умов, що склалися.

Саме тому успішне управління проектами в ІТ-галузі залежить від застосування гнучкого підходу, здатності контролювати хід виконання робіт, уваги до деталей і ефективного управління персоналом.

Для ефективного планування та управління проектом в сучасному підприємстві застосовуються базові концепції і методи системного управління, які запобігають впливу негативних факторів на проект в цілому. Один з найважливіших факторів, який потрібно враховувати при плануванні управління проектами – це ризик.

Згідно зі стандартом PMI PMBoK управління ризиками містить процеси, пов'язані з ідентифікацією, оцінюванням, аналізом ризиків та прийняттям рішень, які спрямовані на максимізацію позитивних і мінімізацію негативних наслідків настання ризиків [3].

Головним критерієм ефективного функціонування сучасного підприємства є вміння керівництва аналізувати, прогнозувати, проводити профілактику, розумно контролювати і ефективно управляти ризиками, спираючись при цьому на строго наукову основу. Наслідки ризиків безпосередньо залежать від ефективності, обґрунтованості і своєчасності управлінських рішень.

Проекти, що реалізуються у сфері ІТ і АСУ, являють собою складний комплекс наукових, інженерних і технологічних дисциплін, що вимагають тривалого навчання, великих інвестиційних витрат, наукомісткої техніки, професійних фахівців. Складність реалізації проектів ІТ та АСУ формує зони ризику.

Актуальність даної теми полягає в необхідності визначення ступеня впливу на подібні проекти невизначеності ризику і його джерел. Невизначеність слід розуміти, як стан об'єктивних умов, у яких проект починає реалізовуватися, але який не дозволяє передбачити результати прийнятих рішень через неповноту і неточність інформації [4].

Здебільшого, всі види ризиків взаємопов'язані і мають прямий вплив на діяльність підприємця. При цьому зміна одного виду ризику може викликати зміну одного або декількох інших.

За статистикою в Україні за 2020 рік припинило своє існування більше 16% організацій. Пандемія COVID-19 зробила серйозний вплив на хід розвитку підприємств і продемонструвала недостатньо організовані структури виявлення ризиків проектів.

Методологія управління ризиками, що є на сьогоднішній день, має на увазі активну роботу з джерелами і наслідками визначених загроз.

Спираючись на це, головною метою даної роботи є розробка моделі управління ризиками в ІТ та АСУ проектах з використанням методології Microsoft SolutionsFramework (MSF).

Microsoft Solutions Framework (MSF) – методологія розробки програмного забезпечення, запропонована корпорацією Microsoft. MSF спирається на практичний досвід Microsoft і описує управління людьми і робочими процесами в процесі розробки рішення [5].

Методологію MSF можна використовувати, як ефективний інструмент, підходячи до нього з творчою винахідливістю. А ряд дисциплін, які входять в цю методологію допоможуть проектній організації структуровано вести свою діяльність.

Перш за все варто відзначити, що в методології MSF робиться наголос на тому, що MSF – це не просто набір рекомендацій, MSF – це образ думок. MSF пропонує прагнути до створення культури, яка б допомагала розробникам успішно виконувати проекти. При цьому під способом думок розуміється набір цінностей, які визначають, як ми інтерпретуємо ситуації і реагуємо на них.

Образ думок допомагає членам команди приймати рішення, пріоритизувати роботу, представляти свої ролі в команді і взаємодіяти з іншими учасниками проекту.

Методологія MSF відстоює превентивний підхід до роботи з ризиками в умовах такої невизначеності, безперервне оцінювання ризиків і використання інформації про ризики в рамках процесу прийняття рішень протягом усього життєвого циклу проекту. Дана дисципліна пропонує принципи, ідеї та рекомендації, підкріплені описом процесів для успішного активного управління ризиками. Цей процес включає в себе виявлення та аналіз ризиків, планування і реалізацію стратегій по їх профілактиці і пом'якшення можливих наслідків, відстеження стану ризиків і витяг уроків з придбаного досвіду [6].

Ефективне управління ризиками не може бути зведене до простого реагування на виникаючі проблеми. Проектна група повинна працювати над завчасним виявленням ризиків і створювати стратегії і плани з управління ними. Повинні бути розроблені плани щодо вирішення проблем в разі їх виникнення. Передбачення потенційних проблем і завчасна підготовка чітко складених планів з боротьби з ними скорочує часові витрати в критичних ситуаціях. Така діяльність здатна обмежити негативний ефект, створюваний цими проблемами, і навіть допомогти витягти з них деяку користь.

Визначальними характеристиками превентивного управління ризиками являються профілактика ризиків і скорочення їх негативного впливу. Кращий час для профілактичних заходів – ранні етапи роботи над проектом, коли проектна група все ще може надати своєчасний вплив на його результат.

Ефективність управління залежить від правильного і повного розуміння тих ризиків, з якими стикається проектна група. З цієї точки зору методологія MSF, на відміну від інших методологій, кардинально протилежна. Всіляке схвалення виявлення ризиків є необхідною умовою для ефективної роботи над ними. Отже, перспективи успіху проектної групи від проведення роботи з виявлення ризиків лише збільшуються. Відкрите протоколювання та обговорення ризиків призводить до чіткого роз'яснення ролей і відповідальності членів проектної групи як під час планових заходів щодо профілактики ризиків, так і при вирішенні проблем, які можуть виникнути.

Процес управління ризиками MSF, представлений на рис. 1, визначає шість логічних етапів, за допомогою яких, проектна група керує поточними ризиками, розробляє і виконує стратегії управління ризиками та вчить уроки зі свого досвіду для використання на рівні всього підприємства. Шість етапів процесу управління ризиками MSF – це:

- виявлення;
- аналіз і пріоритизація;
- планування;
- моніторинг;
- управління;
- коригування;
- набуті уроки.

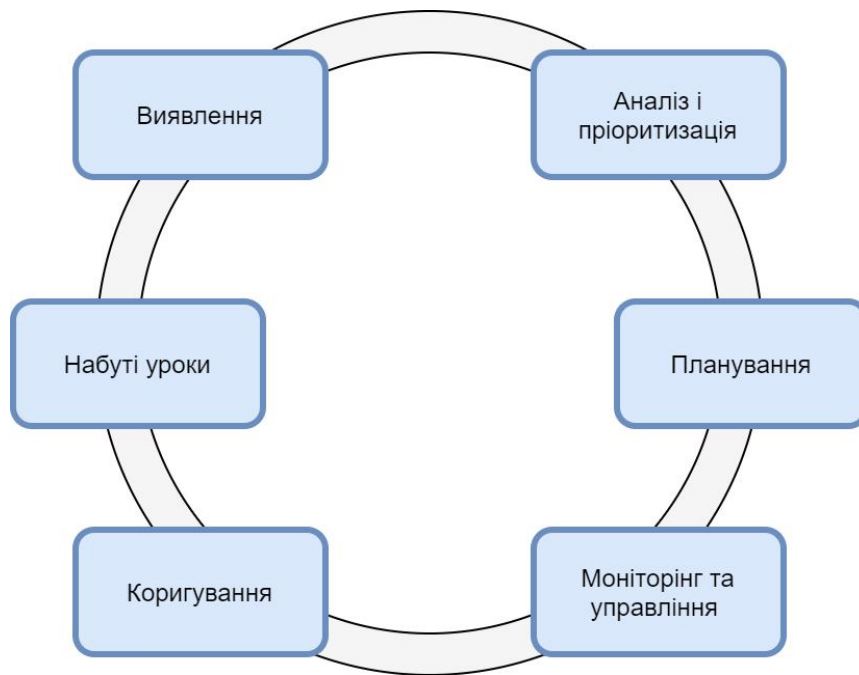

Рисунок 1. Процес управління ризиками MSF

Над ризиком ведеться безперервна і активна робота до тих пір, поки він або зникає, або перетворюється в проблему, з якою необхідно впоратися.

Ризиком можна і необхідно управляти, а саме використовувати конкретні заходи, які дозволять максимально прогнозувати настання ризикової події та вживання відповідних заходів щодо їх зниження.

Дисципліна управління ризиками, що є на сьогоднішній день, має на меті активну роботу з джерелами і наслідками визначених загроз.

В даний час впровадження систем ризик-менеджменту в компаніях є ключовим напрямком розвитку корпоративного управління. Управління ризиками збільшує ймовірність досягнення стратегічних цілей компанії, підвищує її ринкову вартість і є одним з можливих джерел досягнення конкурентної переваги.

Література:

1. [Кирюшкин, В.Е. Основы риск-менеджмента / В.Е. Кирюшкин. – М.: Анкил, 2009. – 132 с.](#)
2. [Фомичев, А.Н. Риск-менеджмент: Учебник для бакалавров / А.Н. Фомичев. – М.: Дашков и К, 2016. – 372 с.](#)
3. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) Seventh Edition and The Standard for Project Management. 2021.
4. Проектні ризики і невизначеність – <https://4brain.ru/project/vipolnenie.php>
5. Опис поняття Microsoft Solutions Framework = https://ru.wikipedia.org/wiki/Microsoft_Solutions_Framework
6. «Microsoft Solutions Framework. Дисципліна управління ризиками MSF», вер. 1.1.